

Пізнаємо природу

Сьогодні
31.03.2025

Урок
№66

Дата: 31.03.2025

Клас: 5 – А,Б

Предмет: Пізнаємо природу

Урок №66

Вчитель: Капуста В.М.

**Пристосування до життя та різноманітність
рослин. Секрети насінини.
Повторення. Що таке елемент. Склад молекул
та класифікація речовин.**

Мета уроку:

- дати дітям уявлення про способи поширення рослин та роль плодів у цьому процесі;
- формувати вміння визначати способи поширення рослин рідної місцевості;
- формувати елементарні поняття про умови росту і розвитку рослини;
- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак;
- виховувати інтерес до життя рослин, прагнення до знань.

Сьогодні
31.03.2025

Організація класу

Знову день почався, діти.
Всі зібрались на урок?

А урок наш незвичайний —
Грою всі його зовуть.

Тож пора нам поспішати —
Кличе в подорож дзвінок.

І щоби він був цікавим,
Ти активним мусиш бути.

Сьогодні
31.03.2025

LIVE

Програма «Як почуває себе ненька Україна?» в прямому ефірі

Привіт, друзі!
А яка зараз пора року?
Який місяць?
Яке сьогодні число?

Мої вітання!
Яким було вранці небо, коли ми
йшли до школи?
Що стосовно опадів?
Кому відома температура повітря?

Сьогодні
31.03.2025

Повторення

Атоми одного і того самого виду називають **елементами**.

Атом – це мікроскопічна складова частинка будь-якої речовини.

Молекула води складається з двох атомів водню і одного атома кисню

Молекула – складається з двох і більше атомів.

За будовою речовини поділяють на:

Прості

водень, азот, кисень,
залізо, сірка

Складні

вода, вуглекислий газ,
глюкоза.

Сьогодні
31.03.2025

Пригадай будову рослин

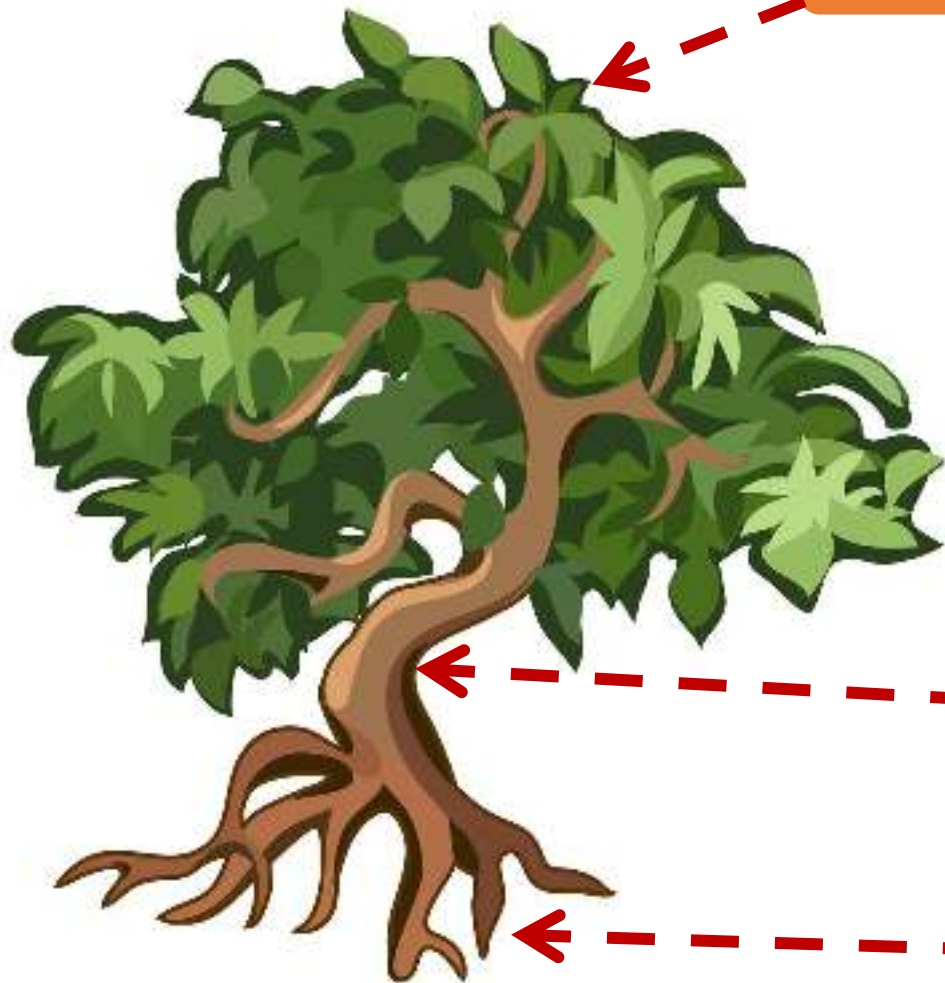
Листя

Плоди

Квітки

Стебло

Коріння

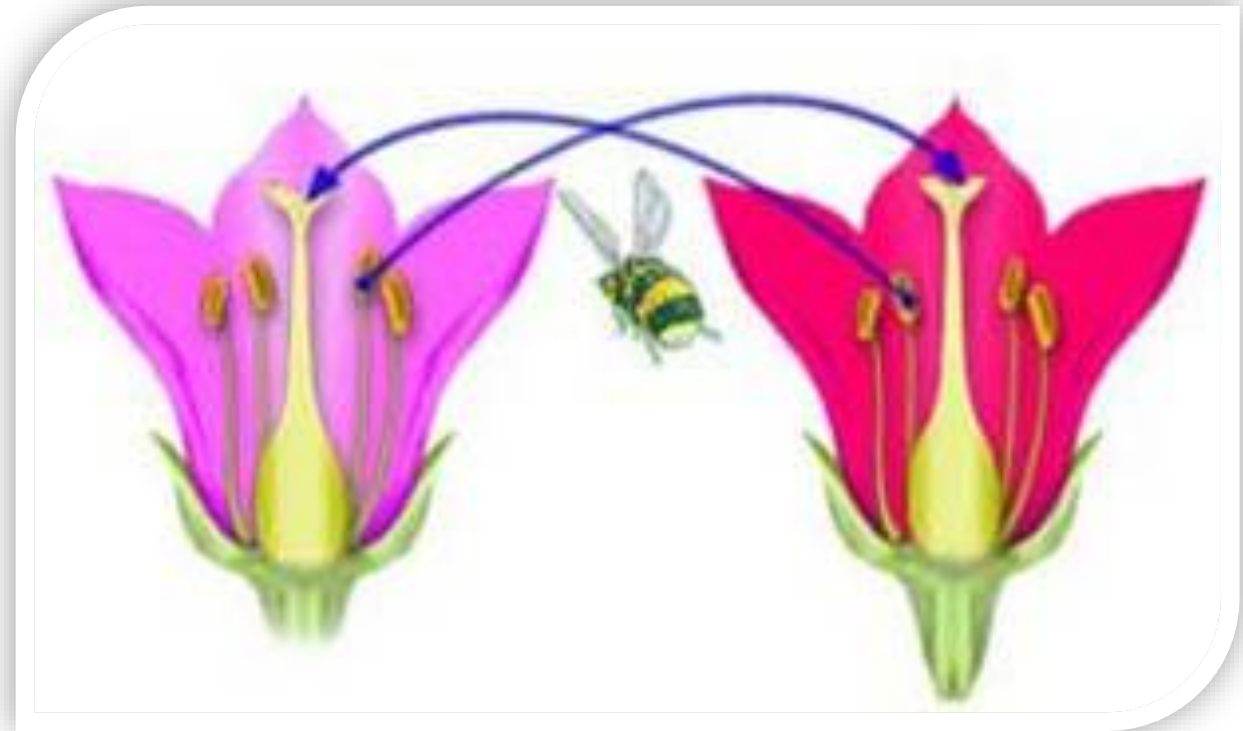
**Органом розмноження
квіткових рослин є квітка.
Плід з насінням утворюється з
квітки лише після запилення
пилком.**

**Як це відбувається
в природі?**

Квітковий пилок
– це дуже дрібні
порошинки.

Запилення – це
процес
перенесення пилку.
Воно відбувається
під час цвітіння
рослин.

Сьогодні
31.03.2025

Робота в підручнику

Прочитайте в підручнику про «хитрощі», до яких вдаються рослини, аби привабити запилювачів.

Перенесення пилку з тичинки на маточку називають **запиленням**. **Пилок** поширюється вітром і водою, його можуть переносити комахи, птахи, кажани та інші тварини. Рослини вдаються до різних «хитрощів», щоб привабити своїх запилювачів.

Квітка **орхідеї комашник дзеркальний** за формою і забарвленням нагадує самок певного виду ос. Крім того, вона виділяє речовини, що приваблюють самців. Вони сідають на квітку, потім перелітають на іншу і запилюють їх.

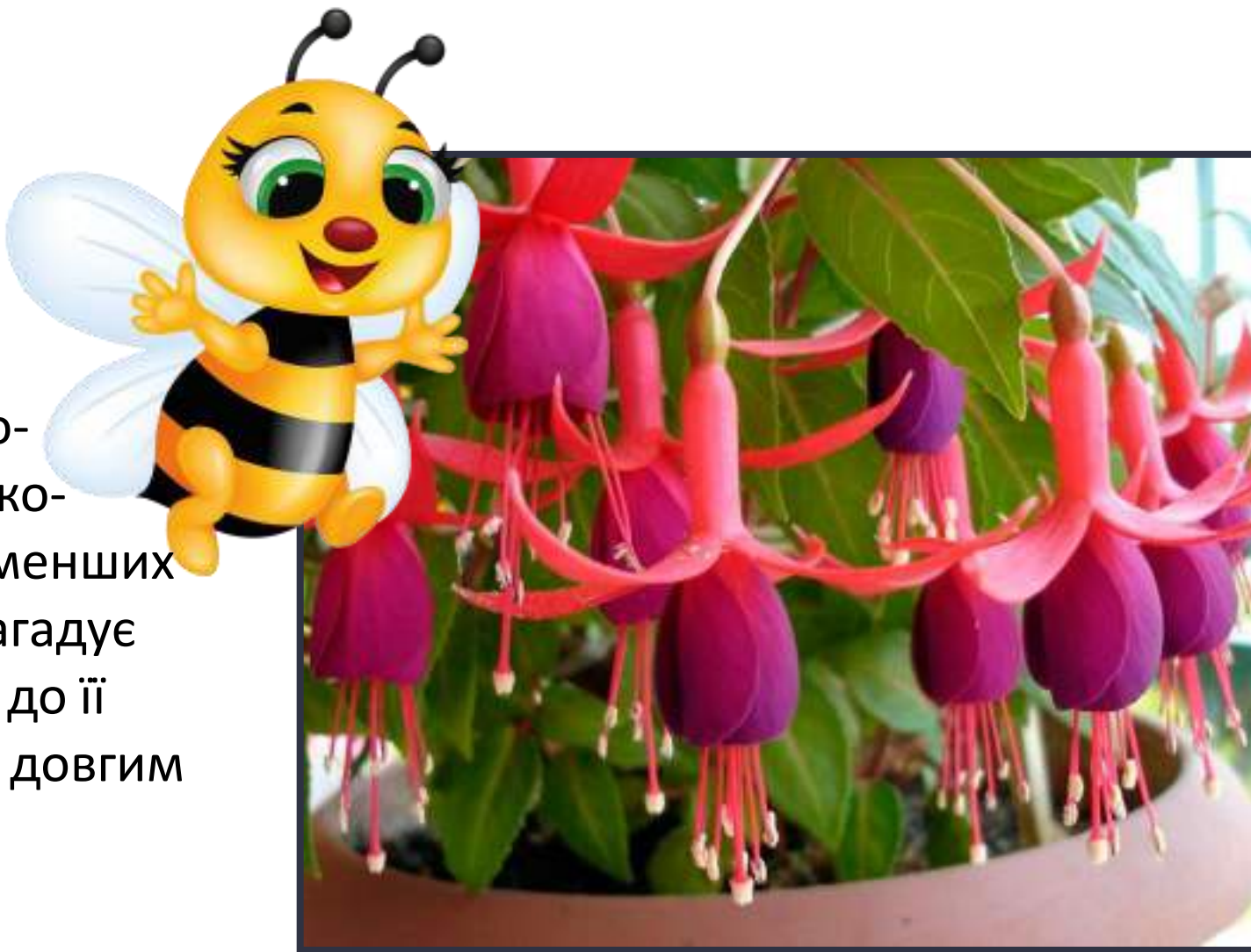

Сьогодні
31.03.2025

Гімнастика для очей

Гімнастика для очей

У *фуксії магеланської* квітка яскравого кольору. Навіть чашолистки її не зелені, а червоні – колір, який дуже приваблює найменших птахів у світі – колібрі. Квітка нагадує видовжений дзвіночок, так що до її нектару може добратися своїм довгим дзьобом тільки колібрі.

Рафлезія Арнольді має найбільшу квітку у світі, діаметр якої може бути більше метра, а маса – 11 кг. Пелюстки квітки червоні, м'ясисті із світлими виступами. Завдяки неприємному запаху м'яса, що гниє, вона приваблює мух.

Багато дрібних квіток без пелюсток і чашолистків зібрані разом у *ліщини звичайної*.

Квітки без запаху і нектару, утворюють багато дрібного пилку. Цвіте рослина до розпускання листків.

Як поширюються насінини?

Після запилення у квіткових рослин утворюється плід з насінинами. У насініні є зародок майбутньої рослини. Насінина в сприятливих умовах проростає не тільки біля рослини, на якій утворилась, але й «подорожує» на інші території.

Деякі рослини можуть **самостійно поширювати** свої насінини, коли дозрівають плоди, що розтріскуються. При цьому насінини розкидаються на різну відстань від рослини.

Способи поширення плодів і насінин

Сьогодні
31.03.2025

Чи замислювався ти. Як «мандрують» ці рослини?

Насіння реп'яха та череди за допомогою шипів
чіпляється до шерсті тварин або одягу людини,
і так мандрує.

Сьогодні
31.03.2025

За світлинами розкажи, хто допомагає розселятися рослинам.

Пристосування для **поширення** плодів і насінин **тваринами** – це *соковиті* плоди, які приваблюють, наприклад птахів, або ж гачечки, якими чіпляються до шерсті тварин чи одягу людини.

Сьогодні
31.03.2025

Горіхи, жолуді розселяються за допомогою тварин.

Сьогодні
31.03.2025

Деякі рослини розселяються за допомогою вітру.

Поширюватись **вітром** можуть дрібні й легкі насінини та плоди, або вони мають спеціальні пристосування для польоту: волоски, плоскі тоненькі вирости.

Шалений огірок.

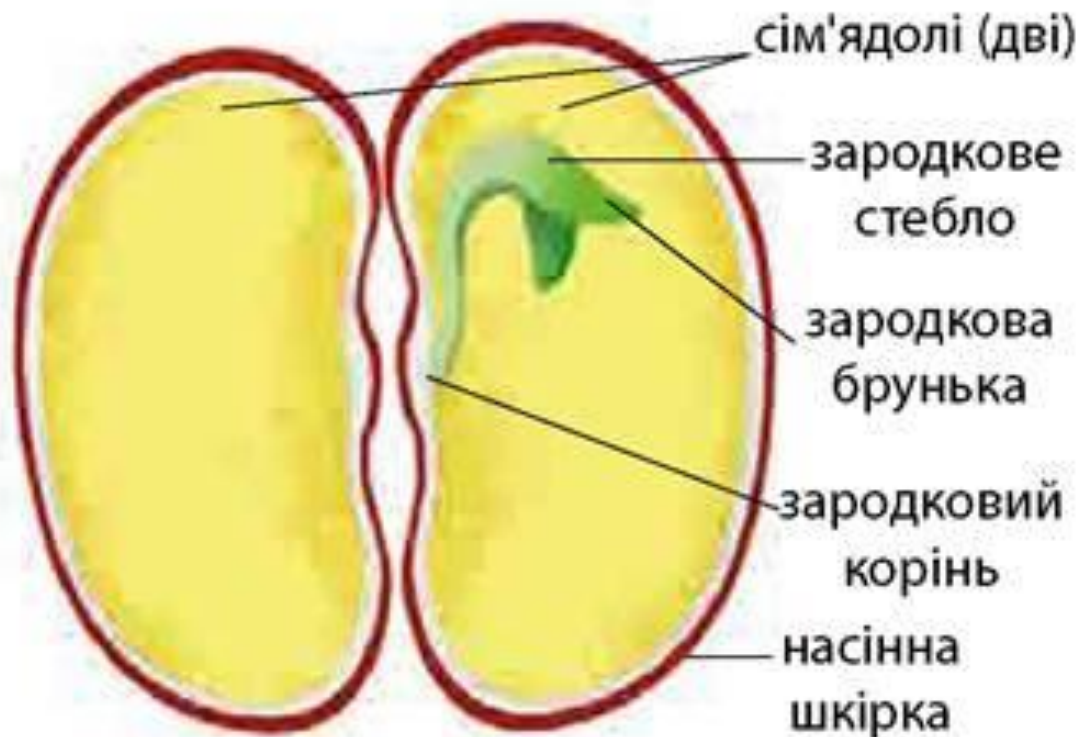
Багаторічна трав'яниста рослина. У зрілому плоді підвищується тиск рідини, що призводить до того, що при найменшому струсі (особливо, спричиненому торканням тварини чи людини) плід поштовхом відокремлюється від плодоніжки (тріскає). Через утворений отвір у плоді виринає клейка слизова рідина, яка містить насіння. Таким чином насіння розкидається на відстань до 10 метрів від материнської рослини.

Сьогодні
31.03.2025

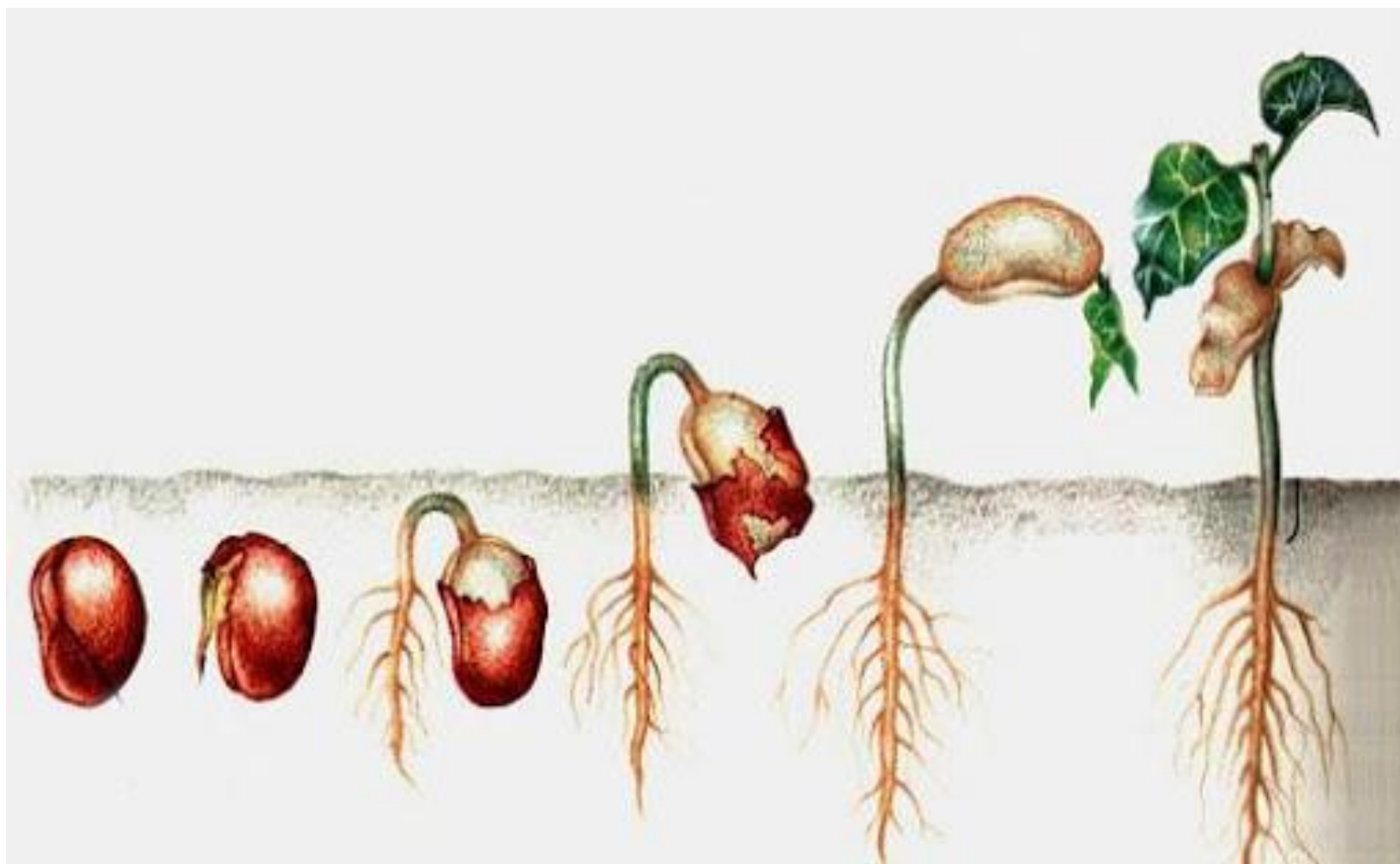
Розглянь насінину квасолі

Які секрети у насінини.
Що заховано в насінині.

Сьогодні
31.03.2025

Розвиток квасолі

Сьогодні
31.03.2025

Поміркуй

**Які умови потрібні для
проростання насінини?**

**Щоб відповісти на це запитання
проведемо досліди.**

У блюдце на добре зволожену тканину поклади кілька насінин і накрій їх такою самою тканиною. Постав у тепле місце. У цьому досліді для насіння є **вода, тепло і **повітря**.**

У блюдце на добре зволожену тканину поклади кілька насінин і накрив їх такою самою тканиною. Постав у дуже холодне місце. У цьому досліді для насіння є вода, повітря, але немає тепла.

Сьогодні
31.03.2025

Фізкультхвилинка

Кілька насінин поклади у блюдце і залий водою так, щоб вона повністю вкривала їх. Постав у тепле місце. У цьому досліді для насіння є вода, тепло, але немає повітря.

**У першому досліді
насіння проростатиме
швидко.**

**В другому і третьому —
проростки зовсім не
з'являться.
Чому?**

Зверни увагу, що під час проростання насіння спочатку з'являється малесенький корінець, а потім стебельце з двома листочками. Це проросток. Щоб проросток не загинув, його треба висадити в ґрунт.

**Серед зелених сусідів є і
небезпечні рослини - отруйні.
Вони містять речовини, які
можуть спричинити
захворювання і навіть смерть.**

Восени милує око
Яскраво - червоними
ягідками. Але стережись: вони
отруйні. Однак із конвалії
виготовляють ліки від хвороб
серця.

До дуже отруйних належить
кущ вовчі ягоди. Небезпеку
становлять і плоди, і красиві
духмяні квітки. Їх не можна
навіть нюхати!

Сьогодні
31.03.2025

Фізкультхвилинка

Сьогодні
31.03.2025

Роздивись уважно, які на вигляд квітки й плоди отруйних рослин.
Запам'ятай їхні назви!

Блекота

Беладонна

Сьогодні
31.03.2025

Роздивись уважно, які на вигляд квітки й плоди отруйних рослин.
Запам'ятай їхні назви!

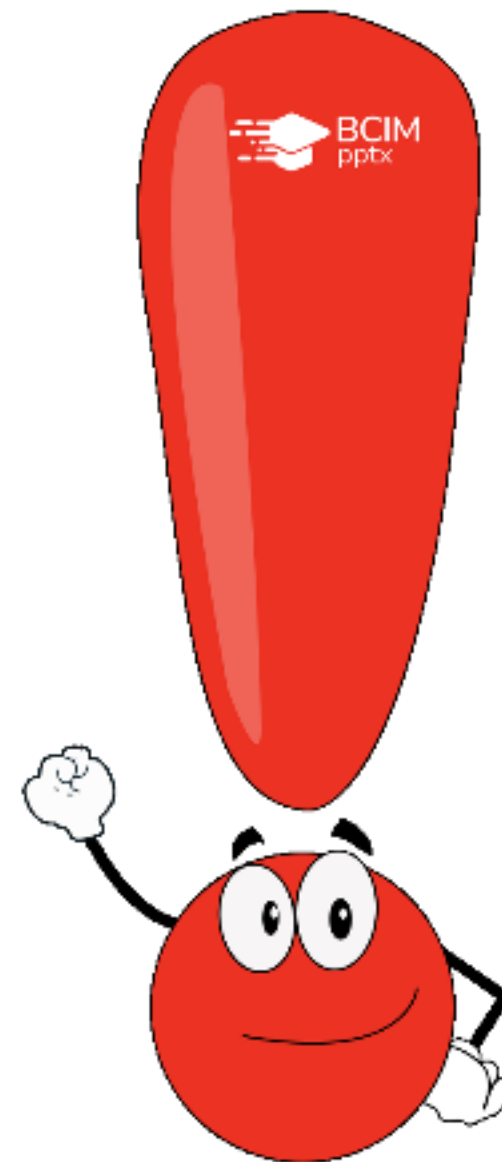

**Пасльон
солодко-гіркий**

Дурман

**Ніколи не куштуй
незнайомі плоди й навіть
не нюхай квітки
незнайомих рослин.**

Уже понад 250 років, як учені навчилися складати квіткові годинники. Для цього вони використовували рослини, що в один і той самий час розкривають і закривають свої пелюстки.

Сьогодні
31.03.2025

Рослини-годинники

Раніше від усіх, о 4 годині ранку,
розкриваються квіти цикорію і шипшини,
о 5 годині – мак, о 6 годині – польова
гвоздика і кульбаба, в 7 годині
«прокидаються» дзвоник і городна
картопля, о 8 годині – берізка, стонога і
чорнобривці, в 9-10 годині – календула,
мати-й-мачуха.

Сьогодні
31.03.2025

Розглянь квіткові годинники.

Сьогодні
31.03.2025

Домашнє завдання

Пристосування
рослин до
поширення
плодів і насіння ►

Зворотній зв'язок Human або ел. пошта
valentinakapusta55@gmail.com

Підручник §46, с. 175-179 опрацювати матеріал, запитання усно, (З-письмово).

Завдання.

Обери кімнатну або городню рослину чи рослину своєї місцевості, яка тебе найбільше зацікавила і про яку ти хочеш більше дізнатись.

Підготуй розповідь про рослину, відповідаючи на запитання:

Яка її назва?

Де вона росте? (Чи в кімнатних умовах, чи її вирощують на городі, чи поширена на території України.)

Як її впізнати? (Опис зовнішньої будови рослини, наприклад форма листків, колір квіток, якої форми плід тощо.)

Яка роль рослини в природі й житті людини?

Цікавий факт про цю рослину.

Використані джерела

- <https://vsimpptx.com/author/piznayemo-prirodu-d-bida-t-gilberg-ya-kolisnik-5-klas>

Підручник <https://pidruchnyk.com.ua/1718-piznaiemo-pryrodu-bida-5-klas.html>